



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 495/2010-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej advokátom JUDr. J. T., K., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v právnom postavení žalovanej bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 37 C 159/2008 o určenie platnosti poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou a žalobcom R. J., K. Dňa 19. februára 2009 podala sťažovateľka návrh na prerušenie konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 37 C 159/2008 podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a navrhla, aby okresný súd postúpil návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska. Svoj návrh sťažovateľka odôvodnila nesúladosť niektorých ustanovení zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“), ktoré je potrebné v právnej veci vedenej proti sťažovateľke aplikovať, s ústavou, ako aj so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Sťažovateľka zastáva názor, že od rozhodnutia ústavného súdu v konaní o súlade môže byť závislá samotná podstata súdneho konania.

Okresný súd uznesením č. k. 37 C 159/2008-153 z 3. novembra 2009 návrh sťažovateľky na prerušenie konania zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010 uznesenie okresného súdu potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky v prípade, ak účastník konania riadne odôvodní svoj návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP a uvedie, v čom vidí konkrétny nesúlad právneho predpisu s ústavou, je povinnosťou konajúceho súdu (nie možnosťou) konanie prerušiť a postúpiť návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

*„Postupom a rozhodnutím súdu, ktorým súd potvrdil zamietnutie návrhu sťažovateľa na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) a na postúpenie návrhu ústavnému súdu bola sťažovateľovi ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. ...*

*Sťažovateľ ako nepriviligovaný subjekt nie je oprávnený sám predložiť na ústavný súd návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov. ...*

*Návrh sťažovateľa na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. a na postúpenie návrhu ústavnému súdu na zaujatie stanoviska je v tomto prípade jediným zákonom ustanoveným postupom, ktorým sa sťažovateľ môže v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, v tomto prípade Ústavnom súde SR, a to predložením návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov súdom konajúcim v tejto právnej veci.*

*Vychádzajúc z citovaných článkov Ústavy SR je možné dospieť k záveru, že postupom súdu, keď zamietol návrh sťažovateľa na prerušenie konania bola sťažovateľovi, ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom.*

*Odňatie možnosti konať pred súdom vyplynulo aj z nesprávnej ústavno-právne nekonformnej aplikácie ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. ...*

*V materiálnom právnom štáte orgán verejnej moci nemá právne postavenie, ktoré mu vždy ponecháva právo úvahy, či svoju právomoc uplatní, alebo nie. Postavenie orgánu verejnej moci je súborom práv a povinností a podľa toho má buď právo úvahy, či právomoc uplatní alebo má povinnosť konať, uplatniť právomoc. ...*

*Ak navrhovateľ predloží argumentáciu o nesúlade právneho predpisu s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, všeobecný súd by uplatnil kompetenciu rozhodnúť o merite ústavného sporu, ktorú nemá, ak by rozhodoval o tom, či uplatnené argumenty obstoja. V takom prípade by súd mal návrhu účastníka konania vyhovieť a splniť svoju povinnosť ustanovenú v § 109 ods. 1 písm. b). ...“*

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením krajského súdu č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010 došlo k porušeniu ňou označených základných práv zaručených ústavou, namietané rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiadala priznať náhradu trov konania.

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 37 C 159/2008-153 z 3. novembra 2009 o zamietnutí návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP pre účely predloženia návrhu na preskúmanie súladu niektorých ustanovení zákona o poisťovníctve s ústavou a Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva. Podstatou námietok sťažovateľky je tvrdenie, že nesprávnou interpretáciou § 109 ods. 1 písm. b) OSP došlo k porušeniu jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

V odôvodnení uznesenia krajského súdu č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010 sa okrem iného uvádza:

*„Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvého stupňa a podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania, postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a na základe toho dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.*

*Podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred*

*rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci je v rozpore s Ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. V takom prípade postúpi návrh Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska.*

*Z citovaného zákonného ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. je zrejmé, že všeobecné súdy nemajú právomoc konať o súlade právnych predpisov, ale prináleží im právo iniciovať konanie, ak nastane situácia, ktorú predpokladá uvedené ustanovenie. Na adresu odvolateľky, tvrdiacej, že bolo povinnosťou súdu konanie prerušiť za účelom vyriešenia rozporu zákona s Ústavou SR, odvolací súd udáva, že Ústava SR v čl. 144 ods. 3, na ktorý nadväzuje § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p., súdu ukladá prerušiť konanie v prípade, ak sa domnieva, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci je v rozpore s Ústavou SR, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou. Je preto nepochybné, že spomenutý postup súdu je viazaný na výsledok procesu tvorenia jeho názoru, na prejednávaniu veci i právnu úpravu, ktorej aplikácia prichádza do úvahy. Súd takto potom postupuje len vtedy, ak dospeje k záveru svedčiacemu o existencii naznačeného rozporu. Potreba tohto postupu preto nie je daná v prípade, že o ústavnosti zákona má pochybnosti účastník, nie však prejednávajúci súd. Pokiaľ preto súd rozpor zákona s ústavou SR alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, nezistí (či už preto, že tento rozpor neexistuje, alebo preto, že si to neuvedomí) a konanie v zmysle § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. nepreruší, nejde o vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie súdu vo veci. Je teda zrejmé, že príslušný sudca by musel prijať osobné (vnútorné) presvedčenie, že je potrebné takýto návrh predložiť Ústavnému súdu SR.*

*S poukazom na tieto závery má odvolací súd za to, že pokiaľ súd prvého stupňa nedospel k záveru o rozpore všeobecne záväzného predpisu s Ústavou SR, rozhodol správne, ak návrh na prerušenie konania zamietol.“*

Z odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na právnom závere, podľa ktorého povinnosť prerušiť konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP vzniká len vtedy, ak vo veci konajúci súd dospeje k záveru (právnemu názoru), že právny predpis, ktorý má aplikovať v danej veci, je v rozpore s právnym predpisom vyššieho stupňa právnej sily. Tento právny záver predstavuje podľa názoru

ústavného súdu ústavne konformný výklad § 109 ods. 1 písm. b) OSP, čo zodpovedá aj jeho doterajšej judikatúre (napr. právne názory vyjadrené vo veciach vedených pod sp. zn. PL. ÚS 20/06 alebo sp. zn. III. ÚS 99/08, na ktoré sťažovateľka v sťažnosti poukazuje, ale ich považuje za nesprávne), ktorú ústavný súd nemá dôvod meniť.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené uznesenie krajského súdu č. k. 1 Co 26/2010-172 z 29. apríla 2010, je z ústavného hľadiska akceptovateľný, a preto ním nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010